

Nr 45.

Av herr **Lindberg** i Umeå **m. fl.**, om rätt till pension för förra småskollärarynnan *Nina Maria Wiklund*.

Med stöd av här nedan närmare angiven motivering få undertecknade härmed göra hemställen till riksdagen *dels* om rätt för f. d. småskollärarynnan fru *Nina Maria Wiklund*, f. *Fahlgren*, i Umeå, att för beräkning av pension få tillgodoräkna sig samtliga av henne fullgjorda tjänstår såsom lärarinna och *dels* att hon tillerkännes ett visst årligt understöd från statens pensionsanstalt fr. o. m. den 1 januari 1936 och under hennes återstående livstid.

Såsom av närslutna bilaga 1 framgår är fru *Nina Maria Wiklund* född den 29 augusti 1868 och alltså över 67 år gammal. I fråga om hennes tjänstgöring som lärarinna framgår av bilagorna 2 och 3, att hon tjänstgjorde vid *Skrämträsk*s mindre folkskola fr. o. m. höstterminen 1890 t. o. m. vårterminen 1901, och av bilagorna 4 och 5, att hon tjänstgjorde vid *Mo ångsågs* folkskola fr. o. m. höstterminen 1901 t. o. m. vårterminen 1908. Sistnämnda skola hade genom medgivande i särskilt kungligt brev upprättats av *Mo* och *Domsjö* aktiebolag och underhölls under här ovan angiven tid utan statsbidrag men tjänade samma ändamål som de med statsmedel understödda och till den allmänna folkundervisningen hörande skolorna. Statens folkskoleinspektör inspekterade skolan.

I reglementet den 22 juni 1892 (nr 54) för småskollärares m. fl. ålderdomsunderstödsanstalt, sådant detta reglemente i vissa delar lydde enligt kungörelsen den 24 oktober 1913 (nr 328), stadgades i § 1, att lärare och lärarinnor vid sådana av enskilda underhållna skolor, vilka tjänade samma ändamål som med statsmedel understödda och i reglementet omförmälda, till den allmänna folkundervisningen hörande skolor, kunde i särskilda fall och på de villkor, som Kungl. Maj:t prövade skäligt bestämma, erhålla rätt till inträde i ålderdomsunderstödsanstalten, samt i § 10, att tjänstår räknades med avseende på rätt till understöd såsom fullt, om läraren därunder tjänstgjort 8 kalendermånader eller 34 $\frac{1}{2}$ veckor. I lärarens tjänstetid skulle inräknas all tjänstgöring vid någon till den allmänna folkundervisningen hörande, av skoldistrikt underhållen skola: Kungl. Maj:t dock obetaget att för särskilda fall medgiva tjänstårsberäkning för tjänstgöring även uti av enskilda underhållna skolor av det slag, varom i § 1 omförmäles.

Fru *Wiklund* anställdes den 19 juni 1890 såsom lärarinna vid *Skrämträsk*s mindre folkskola (bil. 2) och började sin tjänstgöring i och med höstterminen

samma år. Varje *låsår* har omfattat föreskrivna $34\frac{1}{2}$ veckor. Men på grund av att tjänstetiden är i tjänsteboken angiven pr *kalenderår* komma icke samtliga dessa att omfatta jämnt $34\frac{1}{2}$ veckor. Av bilagorna 2 och 3 framgår emellertid att sammanlagda tjänstetiden utgör något mer än 11 tjänstår. För dessa tjänstår erlades stadgad avgift till småskollärares m. fl. ålderdomsunderstödsanstalt.

Tjänstgöringen vid Mo ångsågs folkskola omfattade 7 tjänstår (bil. 4 och 5). Såsom redan nämnts måste denna skola anses hava tjänat samma ändamål som de med statsmedel understödda och till allmänna folkundervisningen hörande skolor, vilka omförmälas i § 1, första stycket av reglementet den 22 juni 1892 för småskollärares m. fl. ålderdomsunderstödsanstalt. Billigheten synes då tala för, att även dessa tjänstår få medräknas för erhållande av rätt till understöd från småskollärares m. fl. ålderdomsunderstödsanstalt. För tjänstgöringen vid Mo ångsågs folkskola erlades ej avgift till småskollärares m. fl. ålderdomsunderstödsanstalt. Vi erinra därom, att 1921 års riksdag på förslag av Kungl. Maj:t (prop. nr 116, skriv. nr 322: 12) i ett med föreliggande likartat fall medgivit, att vissa angivna lärare fingo i och för rätt till pension tillgodoräkna sig fullgjord tjänstgöring vid av enskilt bolag underhållna skolor.

Då Mo ångsågs folkskola år 1913 övertogs av Hörnefors skoldistrikt med statsbidrag till dess underhåll, erhöles samtliga vid skolan då anställda lärare på särskild begäran hos Kungl. Maj:t och mot erläggande av retroaktiva avgifter rätt att i och för erhållande av pension medräkna samtliga vid skolan fullgjorda tjänstår.

I fråga om fru Wiklunds ekonomiska förhållanden m. m. meddelas, att hennes man blev obotligt sjuk år 1912 och intogs å sinnessjukhus, varefter han ännu vistas. Hon har tvenne söner, den ene född år 1909 och den andre 1912. Genom huvudsakligen eget arbete har hon dragit sig fram och uppfostrat sina barn och sköter nu och hitintills med tillfällig hjälp sitt och sönernas gemensamma hushåll. Men hennes krafter avtaga, och då hon saknar tillgångar, vore ett årligt understöd från statens pensionsanstalt på grund av fullgjord lärargärning av största betydelse för henne. Därigenom skulle hon förmodligen ock kunna undgå risken att på gamla dagar nödgas anlita fattigvården.

Under tjänstgöringen vid Mo ångsågs folkskola erlade fru Wiklund ingen avgift till småskollärares m. fl. ålderdomsunderstödsanstalt. Denna anstalt har numera uppgått i statens pensionsanstalt. Då fru Wiklund icke kan tänkas erlægga den engångsavgift, som i § 9 av denna anstalts reglemente omnämnes, synes hon böra befrias från denna skyldighet samt medgivas rätt till genast börjande tjänstepension och därvid få räkna samtliga av henne fullgjorda 18 tjänstår. Lämnar riksdagen här nämnda medgivanden, skulle fru Wiklunds pensionsbelopp bliva $\frac{18}{33}$ av genast börjande hel tjänstepension eller 675 kronor.

På grund av vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen ville besluta *dels* att f. d. småskolläraryninnan fru Nina Maria Wiklund i Umeå måtte för pensionsrätt i statens pensionsanstalt få räkna samtliga av henne fullgjorda 11 tjänstår såsom lärarinna vid mindre folkskola i Skråmträsk, Skellefteå skoldistrikt, och 7 tjänstår såsom biträdande lärarinna vid Mo ångsågs folkskola i Nordmalings skoldistrikt och *dels* att — utan att i § 9 av nu gällande reglemente för anstalten omnämnda engångsavgiften för tjänstgöringen vid Mo ångsågs folkskola behöver erläggas — ett årligt understöd från statens pensionsanstalt å 675 kronor må utgå till fru Wiklund fr. o. m. den 1 januari 1936 och under hennes återstående livstid.

Stockholm den 14 januari 1936.

Elof Lindberg.

O. E. Sandberg.

Ludwig Brännström.

Avskrift.

Bil. 1.

ÅLDERSBETYG.

Att fru Nina Maria Wiklund, f. Fahlgren, är född den 29 augusti 1868 (-sextioåtta) i Skellefteå församling i Västerbottens län betygar, Umeå stads församling i Västerbottens län den 16 juli år 1935.

Stämpel.

Einar Silén.
Kyrkoherde.

Avskrift.

Bil. 2.

Utdrag ur protokoll vid skolrådets i Skellefteå sammanträde den 9 september 1901.

§ 5.

Småskollärarinnan Nina Maria Fahlgren hade muntligen anhållit om skolrådets vitsord över sin tjänstgöring inom skoldistriktet, och utfärdades därför åt henne följande

TJÄNSTGÖRINGSBETYG.

Nina Maria Fahlgren, som född den 29 augusti 1868, blev av skolrådet härstädes den 19 juni 1890 anställd såsom skollärarinna vid mindre folkskolan i Skråmträsk rote av Skellefteå skoldistrikt, och i denna egenskap tjänstgjort till juni detta år, lämnas härmed följande vitsord:

- 1) Över *undervisningsskicklighet*, förmåga att i skolan upprätthålla *ordning* och att i övrigt leda ungdomens *uppföstran* samt över *nit: med utmärkt beröm godkänd*.
- 2) Över *vandel: hedrande*.

Justerat:

E. M. Holmstedt. O. R. Lundberg.

Som ovan.

C. Th. Åberg.
Ordförande.

Avskrift.

Bil. 3.

TJÄNSTEBOK FÖR NINA MARIA FAHLGREN

född i Skellefteå församling av Västerbottens län den 29 augusti 1868.

Det kalenderår, som uppgifterna avse	Län och stift	Skoldistriktets namn	Den särskilda skolans namn	Tjänstgöringens art ¹	Undervisningstid ² under det löpande året (veckor)	Anmärkingar	Datum för skolrådsordförandens anteckning	Skolrådsordförandens namn
1890	Västerbottens län	Skellefteå	Skrämträsk	m.	13		¹⁰ /7 96	Hugo Öqvist
1891	»	»	»	m.	34		»	»
1892	»	»	»	m.	35		»	»
1893	»	»	»	m.	35		»	»
1894	»	»	»	m.	35		»	»
1895	»	»	»	m.	34 ¹ / ₂		»	»
1896)	»	»	»	m.	{21		»	»
1896)	»	»	»	m.	{13 ¹ / ₂		⁹ /4 97	»
1897	»	»	»	m.	34 ¹ / ₂		³¹ /12 97	Gustav Höijer
1898	»	»	»	m.	34 ¹ / ₂		³¹ /12 98	L. O. Sundström
1899	»	»	»	m.	34 ¹ / ₂		³¹ /12 99	N. Liljeqvist
1900	»	»	»	m.	34 ¹ / ₂		³¹ /12 00	C. Th. Åberg
1901	»	»	»	m.	21		⁶ /6 01	C. Th. Åberg

¹ I kolumn 5 (tjänstgöringens art) kunna följande förkortningar begagnas: s. = lär. vid småskola; m. = lär. vid mindre folkskola; b. = biträdande lär. vid folkskola; e. o. = extraordinarielär. vid folkskola; v. = vikarierande lär. å ordinarie folkskollärarejänst.

² Här avses med undervisningstid den tid, varunder lär. verkligen undervisat under året.

Anm. I denna bok införes för varje kalenderår eller oftare, där på grund av flyttning från ett skoldistrikt till ett annat så erfordras, all lärarens eller lärarinnans tjänstgöring (dock ej undervisning i övningsämnen och slöjd) i sådan beställning vid någon av det till folkundervisningen hörande skolor, till vars innehavares avlönande tillskott av allmänna medel åtnjutits, såvida denna tjänstgöring omfattar minst 20 undervisningstimmar i veckan. (Jämför § 10 i gällande reglemente.)

Avskrift.

Bil. 4.

TJÄNSTGÖRINGSBETYG.

Nina Maria Fahlgren, vilken i egenskap av biträdande lärarinna tjänstgjort vid folkskolan vid Mo sågverk inom Nordmalings församling i Västerbottens län från och med höstterminen 1901 till och med denna dag, har under denna sin tjänstgöring ådagalagt *berömlig* undervisningsskicklighet, *berömlig* förmåga att i skolan upprätthålla ordning och att i övrigt leda ungdomens uppfostran, *berömligt* nit, samt *hedrande* vandel, det varder såsom tjänstgöringsbetyg åt Nina Maria Fahlgren härmed meddelat.

Nordmalings församling i Västerbottens län den 2 december 1904.

Å skolrådets vägnar:

Gust. Rob. Edström.
Ordförande i Nordmalings
skolråd.

Avskrift.

Bil. 5.

Att lärarinnan Nina Fahlgren enligt undervisningsstatistiken för Nordmalings församling för åren 1901—1908 tjänstgjort såsom biträdande lärarinna vid Mo ångsågs folkskola, som då tillhörde Nordmalings församling, från och med höstterminen 1901 till och med vårterminen 1908, alltså sju år, intygas.

Nordmaling den 14 maj 1935.

Alfred Nygren.
Folkskolestyrelsens ordf.